

**Mises
Barcelona**

SEMINARI DE L'ACCIÓ HUMANA DE LUDWIG VON MISES

A CÀRREC DEN ANTONI FERNÀNDEZ TEIXIDÓ

RESUMS I NOTES

2011-2012

Sumari:

1. Pròleg de la Acció Humana den Jesús Huerta de Soto, Mariona Puig.....p. 2
2. Introducció de l'Acció Humana, Marina Serrat.....p. 2
3. Cap. I i II sobre els problemas epistemològics, Guillem Laporta.....p. 3
4. Cap. VIII Sobre la societat humana, Eugenia España.....p. 7
5. Cap. XII sobre càlcul econòmic, Pau Labró.....p. 14

Pròleg de l'Acció Humana, de L. von Mises, den Jesús Huerta de Soto

Mariona Puig i Solé

En aquesta sessió s'ha presentat la introducció del l'Acció Humana, escrita pel professor Jesús Huerta de Soto.

El text se centra a fer un repàs de les principals aportacions de Mises a la ciència econòmica, fent èmfasi en la teoria monetària i dels cicles econòmics, la impossibilitat de l'economia centralitzada i la importància de l'activitat empresarial

També es detallen les obres i els autors que més van influir a Mises, fent una menció especial a Carl Menger i Eugen Böhm Bawerk, els quals van establir les bases del subjectivisme, tot trencant amb la paradoxa del valor del economistes clàssics.

Finalment, Jesús Huerta de Soto fa referència als múltiples avantatges de l'obra de Mises com a manual d'ensenyament d'economia. Malgrat el temps, el tractat segueix en vigència, doncs els principis econòmics que s'hi exposen no depenen de les circumstàncies del moment.

Introducció de l'Acció Humana den Ludwig von Mises

Marina Serrat

La segona sessió del seminari Acció Humana, girava en torn a la introducció del tracta d'economia de Luwig von Mises, l'Acció Humana. Tot i així, abans d'entrar pròpiament en matèria, es va dedicar bona part de la sessió mensual a repassar un tema que va quedar en suspensió durant la última sessió, i que resulta ser clau per a comprendre quina és la idea principal que sosté tot el pensament econòmic de Mises: la teoria de la funció empresarial. Amb aquesta teoria Mises ens vindria a dir que tot comportament, tota acció que realitza l'home, tindria un component especulatiu i empresarial, és a dir, que qualsevol decisió que es pren té un objectiu, que és l'obtenció d'un benefici concret. Per aquest motiu es va comparar l'home amb un empresari. Per tant, la conclusió a la que es va arribar -després d'una apassionant discussió- va ser que l'home és un empresari per naturalesa, perquè pondera les oportunitats subjectives que se li presenten amb cada determinació.

Una vegada es va concloure aquest apartat, es va entrar pròpiament en el tema de la sessió: la introducció. Seguint la introducció, primer es van comentar els diferents corrents de pensament filosòfic que han intentat trobar la resposta del perquè de l'actuar humà, dividint-los en tres línies de pensament. En primer lloc,

Mises anomena als que ell qualifica com a idealistes, els quals creien que el destí de l'home i totes les seves accions ja estaven predeterminades per algun tipus de divinitat, posant-se com a exemple a Sant Tomàs d'Aquino, el qual va ser font de discussió. En segon lloc, es troben els realistes, que partien de la idea que l'actuació de l'home era fruit de l'organització dels seus governants, posant-se com a model a Plató. Finalment, es va exposar la corrent amb la que Mises era afí. Aquesta línia de pensament no partia d'un ideal perfecte de l'acció humana com ho feien les dues anteriors, sinó que es limitava a atribuir el perquè del comportament humà al context de cada moment, conferint la presa de decisions, no a uns governants o una divinitat, sinó a l'home mateix i a les seves circumstàncies.

Per acabar la sessió, es va tornar a apuntar, amb especial rellevància, la teoria de la funció empresarial, en la seva basant de l'elecció i la preferència, reflectida en el concepte de praxeologia, la branca de la ciència econòmica que es dedica a estudiar l'estructura lògica de l'acció humana. Es va discutir, sobretot, el punt en que Mises diu "l'acte d'eleger determina totes les decisions humanes", arribant-se a la determinació que és el valor que subjectivament es dona a les decisions, el que fa que l'home actuï en un sentit o en un altre. Per altre banda, el Sr. Fernández Teixidó va voler ressaltar la forta oposició que hi va haver en el seu temps respecte la praxeologia, fent que es provoqués un intens rebuig cap a la ciència econòmica i la seva utilitat social. Amb aquest punt es va concloure el seminari, extraient una idea bàsica que Mises realça: resulta impossible establir científicament quin ha de ser l'actuar humà. Per això, la ciència econòmica no ha de pretendre establir quins són els objectius que les persones han de perseguir, sinó que s'ha de limitar a estudiar els mitjans que la gent ha d'aplicar per a poder assolir els objectius escollits.

Cap. I i II sobre els problemes epistemològics

Guillem Laporta

Epistemologia

Teoria del coneixement. Explora els límits d'allò que podem o no saber atenent a les capacitats mentals humanes. Teoritzava sobre els mètodes emprats per la ciència alhora d'obtenir coneixement.

Classificació tradicional de les ciències

Ciències formals (a priori): Lògica i matemàtica.

Ciències experimentals (a posteriori): Ciències naturals i ciències socials.

Classificació misiana de les ciències

Ciències formals: Lògica, matemàtica i praxeologia.

Ciències Experimentals: Ciències naturals, (història).

Mises, doncs, inclou la praxeologia dins l'àmbit de les ciències formals. Aquesta incorporació és deguda a que ell creu que la praxeologia emet judicis analítics.

Distinció kantiana entre judicis analítics i sintètics ¹

Judicis analítics: La informació del predicat està continguda en el subjecte. Són tautologies. No aporten nova informació. Propi de les ciències formals.

Exemples:

Els solters no estan casats.

Les mares tenen més edat que els seus fills

L'arrel quadrada de nou és tres.

Judicis sintètics: La informació del predicat no està continguda en el subjecte. Aporten nova informació. Propi de les ciències experimentals.

Exemples:

Els solters tenen ulls.

Les mares són més altes que els seus fills.

L'arrel quadrada de nou és la distància en metres que separa A de B.

Mètodes científics

Deducció: A partir de veritats universals (categories) deduïm mitjançant la raó (procés lògic) conclusions concretes que sempre són certes. Parteix de judicis analítics, per tant és propi de les ciències formals.

Inducció: A partir d'exemples concrets que ens arriben de l'exterior, impliquem veritats universals contingents, és a dir, subjectes a refutació per ulterior experiència. Parteix de judicis sintètics, per tant és propi de les ciències experimentals.

La praxeologia

¹ Kant, a més, introduïa la noció *a priori* i *a posteriori*. És a dir, poden existir judicis analítics a priori, sintètics a posteriori, i sintètics a priori. Però per simplificar resulta útil considerar només la dicotomia analític/sintètic.

Com hem dit, la praxeologia és una ciència a priori, amb la qual cosa ha de partir d'una categoria, és a dir, una veritat universal, un judici analític, universalment cert, tautològic, que no aporti informació.

Aquesta veritat universal és resumida per Mises com:

L'home actua

És un judici analític, doncs la informació del predicat -actuar- està continguda dins del subjecte -home-. Ens és impossible imaginar un home que no actuï. L'home, per definició, actua. Actuar, en llenguatge misianà, significa dur a terme un comportament deliberat, és a dir, voluntari. *L'home actua*, és assimilable al kantianà *L'home és racional*. Són dues cares d'una mateixa moneda.

Qualsevol comportament deliberat (acció racional) de l'home es caracteritza per:

- Dur-se a terme en el **temps**
- Superar un malestar subjectiu: **valora** més l'estat futur (fi) que l'inicial. Per això l'home està disposat a sacrificar-se i emprar mitjans per arribar a l'estat futur desitjat.
- Assumir l'existència de la **lògica, regularitat i causalitat**. També categories kantianes.

Temps, valoració, lògica, regularitat i causalitat són subcategories de la categoria principal, l'acció humana.

"The category of action is the fundamental category of human knowledge. It implies all the categories of logic and the category of regularity and causality. It implies the category of time and that of value."

*"If one eliminates any reference to judgements of value, it is impossible to say anything about the actions of man, i.e, about all the behavior that is not merely the consummation of physiological processes taking place in the human body."*²

Justificació de la classificació misiana de les ciències

Ara podem entendre perquè Mises creu que la praxeologia comparteix classificació científica amb la lògica i les matemàtiques. Tot i tractar-se de judicis tautològics, que no aporten informació, la praxeologia, en tot cas, és útil com les matemàtiques.

² The Ultimate Foundation of Economic Science

"Todos los teoremas geométricos se hallan ya implícitos en los correspondientes axiomas. El teorema de Pitágoras presupone el triángulo rectángulo. Este teorema es una tautología, su deducción se concreta en un juicio analítico. Pese a ello, nadie duda de que la geometría en general y el teorema de Pitágoras en particular dejen de ampliar el campo de nuestro conocimiento. La cognición derivada del puro razonamiento deductivo es también creativa y abre nuestra mente a esferas que antes nos eran desconocidas."

"El que la ciencia apriorística no proporcione un conocimiento pleno de la realidad no supone deficiencia de la misma. Los conceptos y teoremas que maneja son herramientas mentales gracias a las cuales vamos abriendo el camino que conduce a percibir mejor la realidad."

Justificació del mètode praxeològic

En tant que ciència formal, la praxeologia, doncs, ha d'emprar el mètode deductiu i no pas l'inductiu. L' utilització d'aquest segon mètode pel economistes porta a errors de considerar universals relacions purament històriques.

"En el concepto del dinero están implícitos todos los teoremas de la teoría monetaria. La teoría cuantitativa del dinero no amplía nuestro conocimiento con enseñanza alguna que no esté ya virtualmente contenida en el concepto del propio medio de intercambio. Dicha doctrina no hace más que transformar, desarrollar y desplegar conocimientos; sólo analiza, y por tanto resulta tautológica, en el mismo sentido que lo es el teorema de Pitágoras."

"Creyeron los economistas, durante una época, haber descubierto una relación constante entre las variaciones cuantitativas de la cantidad de moneda existente y los precios de las mercancías. Suponíase que un alza o un descenso en la cantidad de moneda circulante había de provocar siempre una variación proporcional en los precios. (...) En el mundo económico no hay relaciones constantes, por lo cual toda medición resulta imposible."

La història

Segons Mises, forma part de les ciències de l'acció humana. No és teòrica, no tracta amb judicis analítics tot i que ha de ser interpretada atenent als axiomes praxeològics.

No és, doncs, una ciència formal. Tampoc és una ciència experimental, doncs, no se'n poden fer prediccions ja que no es poden aïllar les variables experimentalment. Es tractaria d'una espècie d'híbrid.

"Las ciencias naturales, igualmente, se ocupan de hechos ya pasados. Todo conocimiento experimental se refiere a hechos anteriormente observados. (...) La verdad, sin embargo, es que la experiencia a la que las ciencias naturales deben

todos sus triunfos es fruto de la experimentación, merced a la cual se puede examinar aisladamente cada uno de los elementos del cambio.”

“La experiencia de que tratan las ciencias de la acción humana es siempre experiencia de fenómenos complejos. En el campo de la acción humana no es posible recurrir a ningún experimento de laboratorio. (...) La experiencia histórica como experiencia de fenómenos complejos no nos proporciona hechos en el sentido en que las ciencias naturales emplean este término para significar sucesos aislados comprobados de modo experimental. La ilustración proporcionada por la historia no sirve para formular teorías ni para predecir el futuro.”

Crítiques

Positivisme lògic: Els axiomes de què parteix un sistema deductiu estan seleccionats arbitràriament. Arbitrarietat de les definicions.

Objectivisme d’Ayn Rand: No existeix la dicotomia sintètic/analític, tot parteix de l’experiència. Les definicions no són arbitràries, són producte d’un procés d’aïllament i integració conceptual.

La societat humana i el paper de les idees

Eugenia España

L’individu en societat: Antropologia

La condició natural del home és la misèria extrema i la inseguretat. p.260. (visió hobbesiana)

L’instint d’agressió i de destrucció:

S’ha afirmat que l’home és una bèstia predadora amb instints que l’impulsen a atacar, a matar i a destruir. p.267 Cf. Hobbes i Kant.

La civilització, amb la seva antinatural laxitud humanitària [...] p.267

COMPARACIÓ

E. Kant. Sección segunda, artículos definitivos de la paz perpetua entre los Estados.

La paz entre los hombres que viven juntos no es un estado de naturaleza ;
el estado de naturaleza es más bien la guerra [...].

L'acció sempre és l'acció d'homes individuals (p.240)

La categoria de fi només té sentit quan es refereix a l'acció.

La societat com un fet donat i existent i imprescindible per l'home:

L'home neix com a individu en un entorn socialment organitzat. p.239.

L'individu viu i actua dins de la societat. L'home va aparèixer com a ésser social.
(Aristotèlic)

L'home aïllat, asocial és una construcció fictícia. p.259 ≠ Jean-Jacques Rousseau

NB: la praxeologia parla dels individus en solitari, per millorar la seva comprensió
dels problemes de cooperació social.

COMPARACIÓ:

Santo Tomás de Aquino, Comentario a la Ética de Aristóteles, Lib.I.

Sabido es que, como el hombre es naturalmente un animal social, necesita
muchas cosas para su vida que él por sí solo no puede aparejarse.

És veritat [...] que deixat sol, mai no hauria vist el camí cap a la seva pròpia
salvació. p.243

Un dels privilegis que ofereix la societat a l'individu és el de viure encara que es
tingui una malaltia o discapacitat física. Els animals malalts estan condemnats. [...]
aquests defectes no neguen a l'home l'oportunitat d'adaptar-se a la vida en
societat. p.260

COMPARACIÓ:

Santo Tomás de Aquino, Comentario a la Ética de Aristóteles, Lib.I.

De lo que se sigue que el hombre naturalmente es parte de algún grupo por
medio del cual se le provee la asistencia necesaria para vivir bien.

La nostre civilització és [...] el resultat dels esforços d'aquests homes imperfectes.
p.261

Però la societat no és res més que la combinació dels esforços dels individus per assolir projectes cooperatius. (p.239) ≠ Aristòtil.

Els animals també s'uneixen per copular, però no han desenvolupat relacions socials. La vida familiar no és merament un producte de les relacions sexuals [...].

La família és el fruit del pensament i de la planificació. p.264.

Segons l'Antoni Fernández Teixidó, s'ha d'entendre que la família no és pas una institució natural, sinó un artifici. Que el que et fa lliure són els llaços cooperatius i no pas la família.

Ni l'amor, ni la caritat, ni cap altre sentiment de simpatia va impulsar l'home originàriament a adaptar-se a les exigències de la societat a respectar els drets i les llibertats dels altres individus. Ho va fer l'egoisme, *en el sentit ben entès*. p.265 ≠ Aristòtil.

Recomanació del Antoni F. Teixidó: llegir *la Virtud del egoismo*, d'Ayn Rand.

COMPARACIÓ:

Aristóteles, Política, Lib.III

[...] Si los hombres han formado una comunidad y se han reunido por las riquezas, participan de la ciudad en la misma medida en que participan de la riqueza. Pero no han formado una comunidad sólo para vivir sino para *vivir bien*. [...]

Es evidente pues, que la ciudad no es una comunidad de lugar para impedir injusticias recíprocas y con vistas al intercambio. Estas cosas, sin duda, se dan necesariamente si existe la ciudad; pero no porque se den todas ellas ya hay ciudad, sino que esta es una comunidad de casas y de familias para vivir bien, con el fin de una vida perfecta y autárquica. [...] Por esto surgieron en las ciudades los parentescos, las fraternidades, los sacrificios públicos y las diversiones de la vida en común. Todo es obra de la amistad, pues la elección de la vida en común supone amistad. El fin de la ciudad es, pues, el vivir bien, y esas cosas son para ese fin. [...]

Mises té una visió més utilitarista: 1. Perquè ens necessitem → 2. Som socials.

Aristòtil: 1. Perquè som socials → 2. Ens necessitem.

Què és la societat ?	Què no és la societat ?
<ul style="list-style-type: none"> - És acció concertada, cooperació (p.229) - La societat és un resultat de l'acció 	<ul style="list-style-type: none"> - Contractualisme; sinó només la cooperació i col·laboració per assolir objectius

<p>humana (p.232)</p> <ul style="list-style-type: none"> - La societat no només és interacció. Hi ha interacció entre totes les parts de l'univers: entre el llop i el xai. p.267 - La societat en canvi sempre implica l'acció cooperativa entre els homes per garantir que tots els participants puguin assolir els seus propis objectius. p.267 	<p>concrets. ≠ Hobbes</p>
--	-------------------------------

COMPARACIÓ

Segundo artículo definitivo de la Paz perpetua. Kant

[...] pero la paz no puede asentarse y afirmarse como no sea mediante un pacto entre los pueblos.

Hobbes, Leviatán, Cap. XV

Por último, el acuerdo de esas criaturas es natural, y el de los hombres proviene sólo de pacto, lo cual implica artificio. En consecuencia, no debe asombrar que [...] deba existir algo capaz de hacer constante y duradero su acuerdo, y esto es un poder común que los mantenga en el temor y dirija sus naciones al beneficio común.

Causes de la cooperació social:

- a. La societat
- b. La civilització

Que van transformar l'home animal* en l'home humà.

*(un contresentit: un home no pot ser animal, encara que fou molt primitiu. Darwinisme)

1. Divisió del treball → més productiu > treball aïllat.
És un dels principis bàsics de l'esdevenir còsmic i del canvi evolutiu. p.243
2. La raó del Home és capaç de reconèixer aquesta veritat.

Sinó serien enemics mortals : antropologia de Hobbes.

CL: la civilització és el pacifisme.

COMPARACIÓ

E. Kant Segundo artículo definitivo de la Paz perpetua.

Para los Estados, en sus mutuas relaciones, no hay en razón, ninguna otra manera de salir de la situación anárquica, origen de continuas guerras, que sacrificar, como hacen los individuos, su salvaje libertad sin freno y reducir a públicas leyes coactivas, constituyendo así un Estado de naciones –*civitas gentium*- que, aumentando sin cesar, llegue por fin a contener en su seno todos los pueblos de la tierra.

Hobbes, Leviatán, Cap. XIII

El modo más razonable de protegerse contra esa desconfianza que los hombres se inspiran mutuamente es la previsión, esto es, controlar, ya sea por la fuerza, ya con estratagemas, a tantas personas como sea posible, hasta lograr que nadie tenga poder suficiente para poner en peligro el poder propio.

Conseqüències de la cooperació social:

Els beneficis derivats de la cooperació social i de la divisió del treball pacífiques son universal. p.243

Les doctrines no racionalistes, no utilitàries, no liberals han d'engendrar guerres [...] p.245

COMPARACIÓ:

E. Kant. Suplemento primero, de la garantía de la paz perpetua.

La garantía de paz perpetua la hallaos nada menos que en ese gran artista llamado Naturaleza. [...] A esta fuerza componedora la llamamos a veces "azar"; otras veces "providencia", si nos fijamos en la finalidad que ostenta en el curso del mundo, como profunda sabiduría de una causa suprema dirigida a realizar el fin último objetivo de la Humanidad, predeterminando la marcha del universo. No podemos ciertamente conocerla, en puridad [...]-

L'íncentiu és el desig comú de tots de millorar les condicions de cadascú. p.244

La societat és el producte de l'acció humana, és a dir, del impuls humà d'eliminar el *malestar* en la mesura de que sigui possible. p.244

Les lleis i la legalitat, el codi moral i les institucions socials [...] tenen orígens humans i només es poden valorar segons la seva idoneïtat per promocionar el benestar humà. p.234

COMPARACIÓ:

Santo Tomás de Aquino, Comentario a la Ética de Aristóteles, Lib.I.

[...] De este modo el hombre es asistido por la sociedad política, de la que es parte no sólo con relación a lo corporal, [...], sino también en relación con las morales, [...].

Què és el Liberalisme?:

- és una doctrina política, p.243
- NO és una teoria,
- Sinó l'aplicació de les teories desenvolupades per la praxeologia i sobretot, per l'economia a problemes concrets de l'acció humana dins de la societat.
- NO NEUTRAL → VALORS + FINS ULTIMS perseguit per l'acció.

Praxeologia	Liberalisme
<p>Els termes com felicitat i eliminació del benestar: formal. p.244</p> <p>Però, les decisions finals son les del home que actua, no les dels teòrics. p.272</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Preferències, - Tendències - No obligats. <p>Pressupost: la majoria prefereix:</p> <ul style="list-style-type: none"> - La vida > la mort - L'abundància > pobresa - La salut > malaltia - Alimentació > gana

El liberalisme és materialista?

1. Els liberals no afirmen que els homes haurien d'esforçar-se a perseguir els objectius esmentats. Només afirmen que la immensa majoria prefereix una vida d'abundància i de bona salut a la misèria, gana i mort. p.244
2. Els liberals no menyspreen les aspiracions intel·lectuals i espirituals del Home. Tot el contrari. Ardor apassionat per la perfecció intel·lectual i moral, la saviesa i l'excel·lència estètica. p.245

El millor mitjà social per fer que l'home sigui més humà consisteix en alliberar-lo de la misèria. La saviesa, la ciència i les arts prosperen més en un mon d'abundància que no pas en el si dels pobles necessitats. p.245

Conciliació entre religió i liberalisme

Als seus ulls, l'esplendor de Deu no es manifesta en una ingerència constant en els diferents assumptes de prínceps i polítics, sinó en fets de dotar les seves criatures de la raó i del impuls de perseguir la felicitat. p.244

Religió	La teocràcia
<p>Un error greu inferir que les ciències de l'acció humana i [...] el liberalisme sigui antiteistes i hostils a la religió. p.246</p> <p>En la mesura que no s'immiscien en afers socials, polítics i econòmics.</p> <p><u>Definició de Religió, del LvM: p.247</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Que el mon visible forma part d'un univers més espiritual del qual deriva el seu significat principal, - La unió o relació harmoniosa és el nostre objectiu veritable, - Oració o comunió interior amb el seu esperit é sin procés en que es realitzen les tasques fonamentals i en què l'enemic espiritual flueix cap endins i produeix efectes psicològics. - És un nou apassionament espiritual que s'afegeix a la vida, - Pren la forma d'un encantament líric - O bé una tendència cap a la seriositat i l'heroisme - Garantia de seguretat i de pau que - Porta a la prevalença de l'afecte i de l'amor 	<p>Els liberals s'oposen radicalment a la teocràcia.</p> <p>No confondre la religió amb la teocràcia.</p> <p><u>Definició de teocràcia</u></p> <p>Sistema social que fa referència a una realitat sobrehumana per poder legitimar-se.</p> <p>Irracional.</p> <p>Inclou: el nazisme, comunisme, maoisme...</p> <p>En la nostre època, els partits teocràtics més poderosos són enemics dels cristianisme i de totes les religions que es remunten als monoteisme jueu. p.246</p> <p>Característiques:</p> <p>Afany d'organitzar els assumptes terrenals dels homes segons el contingut d'un complex d'idees la validesa de les quals no es pot demostrar a través de la raó. Només ells son els il·luminats, tots els altres són o bé cecs, o bé sords, o bé malvats.</p>

CL: la religió és una relació purament personal i individual (visió protestant) entre el home i una realitat divina sagrada, misteriosa, que inspira un temor reverencial. p.249.

En opinió liberal, l'objectiu de la llei moral és impulsar els individus a ajustar el seu comportament als requeriments de la vida en societat.[...] p.248

El liberalisme és racionalista. p.249

(Concepció personalista i individualista de la religió només aplicable al Protestantisme).

Cap. XII sobre càlcul econòmic

Pau Labró

*"Si l'abolició dels preus s'expandís arreu
i el comunisme es constituís com l'únic règim mundial,
els planificadors es veurien obligats a instaurar
una petita illa liberal per a evitar el col·lapse del sistema"*
Joseph Salerno

Context històric

"Com hem d'utilitzar els mitjans productius per a satisfer les nostres necessitats?"

Mises dona resposta als següents corrents ideològics:

1. Els economistes **matemàtics** (Enrico Barone) derivats dels neoclàssics: "podem replicar els resultats del mercat sense necessitat de constituir-lo"
2. Oskar Lange: "prova i error"
3. La teoria del valor **marxista** derivada dels clàssics: "el valor dels béns i serveis depèn de la quantitat de treball que ha estat necessari per a produir-lo"
4. El **progrés tècnic**, com a impulsor d'una societat planificada

Càlcul econòmic

El **càlcul monetari** és un mitjà indispensable per escollir l'òptim d'entre els plans productius en un context de divisió social del treball. Sense l'estructura monetària, la ment humana només és capaç d'avaluar, integrar i dirigir processos

productius amb un abast limitat a una economia familiar o de dimensions reduïdes (Robinson Crusoe).

La mera informació continguda en la tecnologia (les combinacions de mitjans per produir béns i serveis) seria suficient per realitzar el càlcul de les nostres accions si tots els mitjans fossin perfectament substitutius en uns ratis constants i definits (com si existís un únic factor de primer ordre) o bé si fossin absolutament específics. Com que no es compleixen aquestes dues condicions, les mesures objectives no són suficients per valorar quina combinació de factors proveeix major benestar als consumidors; **no es pot saber objectivament** si la utilització d'un factor en la producció d'un bé, el cost d'oportunitat, impedeix la satisfacció de necessitats més urgents.

Per a **integrar les valoracions subjectives** a les consideracions tècniques, es requereix:

- Propietat privada dels mitjans
- Lliure comerç
- Mitjà d'intercanvi estable (diner suportat en metalls preciosos)
- (...i entendre que el valor no és objectiu ni la seva intensitat es pot mesurar cardinalment; és una seqüència de preferències)

Quant major sigui la varietat de recursos no específics o bé augmenti l'estructura productiva de l'economia a través de l'acumulació de capital, més indispensable es fa l'ús del càlcul monetari:

"la tecnologia no redueix, sinó intensifica la necessitat d'instaurar mercats"

"El progrés i la tecnologia només poden triomfar si hi ha mètodes per calcular les accions"

El diner ens permet comparar termes subjectius, valorar béns no destinats als consum final i, conseqüentment, planificar la producció. La transició d'una economia d'intercanvi directe a una d'indirecte no és **neutra**, tal i com ho assumeixen les teories neoclàssiques.

El càlcul econòmic serveix com a guia per a l'acció en un sistema de divisió del treball; per a conèixer les línies rendibles de les que no ho són, és a dir, aquelles que satisfan les necessitats dels consumidors en una proporció major. Totes les activitats empresarials tenen l'escrutini del càlcul econòmic i els canvis en el capital mostren la correcció de la decisió presa.

L'home se serveix del càlcul econòmic per establir el resultat d'actuar contrastant l'esforç (o els mitjans utilitzats) i la satisfacció de necessitats (output). És sobre aquest plantejament que les nocions fonamentals econòmiques es basen: *"la tasca real de la direcció econòmica és utilitzar els mitjans al serveis dels fins"*

Que NO és el càlcul econòmic

- El seu abast no és universal: exclou aquells **valors no intercanviables** en un mercat lliure
- No impedeix actituds immorals; la moral, la racionalitat, els valors morals no es perjudiquen pel còmput racional que permet el càlcul econòmic: "la preservació de la salut i la vida en una societat lliure són fins i no mitjans"
- No és una mesura de **planificació col·lectiva**; sinó guia les accions individuals: no té sentit mesurar la riquesa nacional (PIB) ja que el país no és una entitat ni és propietat privada ni un índex de preus agregat (IPC) ja que el seu càlcul és fonamentalment arbitrari. No es pot resumir aquesta informació i ser utilitzada per l'estat per guiar les accions com si es tractés d'un cos col·lectiu.
- No produeix **inestabilitats** sinó que reflecteix els **canvis inherents** a l'acció humana. Els preus d'intercanvi fluctuen perquè els factors que els determinen ho fan. Una societat planificada fracassaria en el seu intent de replicar eternament la situació de l'últim mercat existent. És probable que antigament la dispersió de mercats locals i l'estabilitat de la tecnologia provoqués que els preus fossin menys estables que ara
- L'emissió de bons estatals garanteixen el pagament del principal i un interès perpetu, que depèn del poder adquisitiu del diner, d'aquí en sorgeix la necessitat de mesurar-lo. No podem fer-ho perquè no canvia uniformement respecte als altres béns. Si els factors no canviessin o els que ho fessin es compensessin, llavors hi hauria estabilitat però, en un món així, no caldria preocupar-se de l'estabilitat. El càlcul econòmic no requereix estabilitat de preus, com es defineix clàssicament, perquè és inimaginable. El deute públic és un intent fallit d'establir seguretat en un entorn de canvis
- El fet que el càlcul econòmic no sigui coherent amb els esquemes artificials que promouen la seguretat no és una deficiència: l'acció implica canvi

La impossibilitat d'una economia socialista

"El socialisme és la fi de l'economia racional"

☒ (relaxem la condició de propietat privada) Sense una unitat d'expressió de les preferències temporals (tipus d'interès), els planificadors no sabran quin és el grau òptim d'acumulació de capital (URSS o plans de pensions públics en una societat envellida)

☒ (relaxem la condició de diner estable) **Expansió creditícia i inflació elevada**

☒ (relaxem la condició de lliure comerç) **Impossibilitat de monopolis** estatals i privats (Murray Rothbard)

☒ (relaxem la condició de propietat privada) **Sobreexplotació dels recursos naturals**

Càlcul econòmic hayekià

Mises conclou que el socialisme implica la **impossibilitat** del càlcul econòmic mentre que Hayek considera que la planificació és una forma **ineficient** d'aglutinar els incessants canvis derivats de l'estructura productiva i de les necessitats dels consumidors:

Mises	Hayek i Robbins
<ul style="list-style-type: none"> - La previsió i valoració de les futures estructures de preu són precompetitives i no socials - La competència valora els béns d'ordre superior, fet que permet el càlcul empresarial segons la rendibilitat dels diferents plans alternatius - Amb l'absència de lliure mercat, ni tot el coneixement del món podria distribuir els recursos productius eficientment en un context de divisió social del treball 	<p>Escepticisme de com el coneixement dispers de les condicions econòmiques canviants pot ser incorporat al sistema centralitzat de preus socialista</p> <p>L'economia real, les necessitats del consumidor, els recursos disponibles i la tecnologia estan subjectes a un canvi continu i impredecible</p> <p>Crítica a la ineficiència dels mecanismes no de mercat pel descobriment, comunicació i ús de coneixement a l'hora d'ubicar els recursos productius</p>
<p>Mises exposa que, encara que els problemes argumentats per Hayek no existissin, no seria possible organitzar el sistema productiu des d'una òptica eficient del consumidor</p>	

Crítiques al càlcul econòmic

Caplan exposa dues consideracions:

- Mises assumeix **assumpcions quantitatives** a l'hora d'exposar la teoria del càlcul econòmic: parteix de la base que un sol home o una societat reduïda no necessiten el càlcul econòmic per organitzar eficientment els mitjans productius però que una economia desenvolupada sí que ho necessita. Mises assumeix implícitament que l'absència del càlcul seria pitjor pels segons que pels primers, fet que no es demostra lògicament.
- Com sabem que l'absència del càlcul econòmic fou el principal causant de l'ensorrament de la URSS? Cal ponderar també l'absència d'incentius, d'esforç, innovació o altres problemes destacats

Olstom demostrà empíricament que és possible evitar la **sobreexplotació** de recursos naturals sense la necessitat d'instaurar la **propietat privada** dels mitjans de producció (ni de l'estat)

Bonus track: fragment de l'Acció Humana lligat a la situació actual

"There are in this world no such things as stability and security and no human endeavors are powerful enough to bring them about. There is in the social system of the market society no other means of acquiring wealth and of preserving it than successful service to the consumers. The state is, of course, in a position to exact payments from its subjects and to borrow funds. However, even the most ruthless government in the long run is not able to defy the laws determining human life and action. If the government uses the sums borrowed for investment in those lines in which they best serve the wants of the consumers, and if it succeeds in these entrepreneurial activities in free and equal competition with all private entrepreneurs, it is in the same position as any other businessman; it can pay interest because it has made surpluses. But if the government invests funds unsuccessfully and no surplus results, or if it spends the money for current expenditure, the capital borrowed shrinks or disappears entirely, and no source is opened from which interest and principal could be paid. Then taxing the people is the only method available for complying with the articles of the credit contract. In asking taxes for such payments the government makes the citizens answerable for money squandered in the past. The taxes paid are not compensated by any present service rendered by the government's apparatus. The government pays interest on capital which has been consumed and no longer exists. The treasury is burdened with the unfortunate results of past policies."

Bibliografia utilitzada

- Mises, L. "Economic Calculation in the Socialist Commonwealth"
- Hayek, F. "The Constitution of Liberty"
- Mises, L. "Human action"
- Rothbard, M. "Man, economy and state"
- Caplan, B. "Why I am not an Austrian economist"
- Ostrom, E. "Governing the commons"